„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом петком недељом, на целом табаку, а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
за целу годину . . . . . 14 ф. — н.
за по године . . . . . 7 ф. — н.
за четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру).
за годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. одсваех врсте оваких ситних слова, а за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад у дунавској улици.
РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 155. У Новоме Саду у уторак 7. (19.) октобра 1880. ГОДИНА XV.

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ“.

Цетиње 6. октобра. Ника Матановић отишао на Реку ради договора с Бедри-бегом о модалитетима предаје Ульциња. Војвода Врбица вратио се из Подгорице.

Цетиње, предан 16. окт. 6 сати 20 м. стигао 17. окт. 8 сати 35 м.) **Пуковник Бедрибег послан од турске владе ради договора о модалитетима (начину) предаје Ульциња. Данас је дошао до Ријеке, одкуд је овамо послао писмо, позивајући нашу владу, да пошље делегате, изасланике, у Ријеку на састанак и договор.** (Овај телеграм стигао нам је, кад је прошли број већ био у штампи. те је само у један део накладе ушао. С тога га у овом броју на ново доносимо. — У.)

У НОВОМ САДУ 6. октобра.

После портине ноте од 29. септ. наступила је опет пауза у **црногорском питању**, пауза, која је посвећена дипломатским преговорима. На једној страни договара се Црна Гора с Турском о модалитетима предаје Ульциња, на другој страни јевропске велесиле о томе, шта даље да буде од заједничке акције, која је, као што се сад јасно види, покренута не само ради Ульциња, него ради свију у Турској још не извршених одлука берлинског конгреса и конференције. Ради договора с Црном Гором Порта је послала пуковника Бедри-бега, и он је, као што нам наш цетињски телеграм јавља, у суботу стигао до Реке, одкуда је на Цетиње поруку послао и позвао црногорску владу, нек од своје стране пошље пуномоћнике у Реку на састанак и договор. Црногорска је влада јамачно то урадила. Из Пеште навешћују, да ће се црногорско-турски договор тицати модалитета чисто војничке нарави. Наш извештач јамачно ће нас известити о току договора. Као што „Н. сл. Пр.“ из окола комбиноване флоте јављају, од отих договора зависиће, каку ће улогу иста флота играти при предаји Ульциња. Све дотле остаће она у Теоду, или ће се међу тим, као што с друге стране јављају, преместити под Мељине.

Шта ће даље бити од **заједничке акције сила**, о томе се пак вести укрштавају. „Јевропски је концерат нарушен,“ „споразум међу силама траје не нарушен“, — тако противуреку једна другој вести из „добро обавештених извора“ после портине одлуке о предаји Ульциња. „Дељи Телеграф“ примећује, да сад имају два јевропска концерта, гледстонов и бисмарков. У првом су Енглеска, Русија и Италија; у другом Немачка, Аустро-Угарска и Француска, и овом се Порта покорила. „Нац. Цјтг.“ на име вели, да се обрт на Порти у ульцињској ствари датира од писма немачког цара, у ком је речено, да немачка политика непоштовање уговора од стране других сила истим очима гледи, као и непоштовање од стране Порте. То је Порти улило неке наде, и она је попустила. По томе дакле не може бити спора, је ли Јевропа у погледу даље акције сложна или није. Но што се тиче баш те акције, и пак у првом реду долази у обзир држање Енглеске, јер она је у том погледу узела иницијативу, и Јевропа јој је оставила да предњачи. У том погледу јављају „Кол. нов.“ по лондонским вестима из Париза, да Гледстону није доста, што ће Порта предати Ульциња, он хоће силом да оствари и остале не остварене тачке берлинског уговора, па макар га Јевропа на то не опуномоћила. Немачка, Аустро-Угарска и Француска не ће за Енглеском поћи, шта више не смеју поћи, јер султан је само с тога попустио, што су му исте обећале, да ће се махнути сваке даље манифестације флотом, како Ульциња преда. Само је Русија вољна, вели колински лист, да се Енглеској придружи и с њом за једно поступи, а политика Италије још је једнако двосмислена. На послетку вели исти лист, још је питање, хоће ли Гледстон своју намеру моћи извршити, јер некоји енглески министри мисле, да је доста постигнуто, и не ће са самом Русијом да раде. — Што париски „Там“ јавља, да Енглеска предлаже, да конференција у Берлину или Бечу уреди још не уређене ствари на истоку, то се за сад може узети као прост новинарски глас.

Смешно је, како туркофилска штампа силом хоће **француску политику на истоку** да идентификује с источном политиком немачком и Аустро-угарском. Француска истина није у ульцињској ствари и питању демонстрације бродова играла са свим јасну и отворену игру, али ако се није могло касти, да стоји уз Енглеску и Русију, још мање се могло потврдити, да је сложна с Немачком и Аустро-Угарском. Но ако има каке диференције гледе истока међу Енглеском и Француском, оне за цело нису таке, да се не ће моћи изравнати. Дилке се сад бави у Паризу, вели се, ради француско-енглеског трговачког уговора, али он много општи и с другим државницима француским, не само с министром тговине. Има пак једно питање, код ког се те две западне државе могу лако сусрести. То је грчко питање. Паришки дописник лондонског „Стендерда“ вели: У Паризу ником није тајна, да су Гамбета и Гледстон једног мишљења у погледу пропасти Отоманског царства. С тог они сматрају за нужно, да се грчки живаљ развије, не би ли послужио за превагу против Аустро-Угарске. Докле год Фери буде на власти, Француска не ће суделовати ни у какој демонстрацији; Гамбета је пак готов, да Енглеској и Русији помогне, да изведу своје планове.

По свему се даје судити, да акција сила, ако не свију, а оно неких бар, у погледу берлинских закључака не ће престати решењем ульцињске ствари. **Грчко питање** истиче се све већма на пред. Осим горње вести „Кол. нов“., јављају једном бечком листу из Лондона, да Гледстон смишља, да се Грчкој трошак за издржавање појачане војске накнади из енглеске и француске државне благајнице. Неки мисле, да Гледстон тим намерава то да постигне, да сама Грчка, ако не буде ништ од јевропске акције ради грчког питања, буде Порти опомена и претња, да треба и Грке задовољити. Међу тим и сама грчка влада чини што може за остварење народних тежања. Она је с грчком банком закључила зајам од 60 милијуна франака, који се мора за три године вратити. Од отих 60 милијуна укаматиће се 35 мил. у готовом на 2 проц. а 25 мил. у банк-билетама на 1 проц. Влада је овластила банку, да може 60 мил. издати у банк-билетама са присилним курсом, и продужила јој повластицу на 20 година. Банка ће тих 60 мил. нових банк-билета моћи употребити на зајмове с хипотеком на 7 проц., а влада ће имати трећину добитка од оте операције. С банком закључени уговор поднеће се комори на одобрење.

Записник

сједнице епархијске скупштине дијецезе горњокарловачке у Плашком 17. (29.) септембра 1880.

Председава: Подпредседник Никола Беговић.

Перовођа: Јереј Никола Косановић.

Бр. 67. Предсједник отворивши скупштинску сједницу у 4 сата по подне, позива перовођу Јована Будисављевића, да прочита записник јутрошње сједнице скупштинске.

Перовођа изјављује, да му није било могуће због недостатка времена подпуно извршити записника, — па чита записник донде докле је готов.

Члан Пајић примећује да у закључак бр. 65. није ушао његов исправак, којим је желео да у епарх. консисторију, уђу као чланови свештеници из Баније Стеван Котур и Никола Зец. — Прочитани дио записника с исправком Пајићевим узима се на знање; а за овјеровљење записника по завршетку његову, као и записника ове сједнице бирају се чланови: Шорак, Пошмуга и Радмановић.

Бр. 63. Члан Опачић у свези са својом интерпелацијом под бр. 37. зап. предлаже: да г. Епископ односну молбеницу од Тихомира Грујичића изиште, сабору поднесе и препоручи. — Упутити Епархис. Школ. Одбору.

Бр. 69. Исти предлаже нека скупштина умоли Свети Синод, да покрене питање о женидби удовог свештенства, па да се удово свештенство може женити ако хоће. — Упутити Епарх. конзисторији.

Бр. 70. Исти предлаже, да се празне капеланије и парохије попуне манастирским свештенством. — Упутити епарх. консисторији.

Бр. 71. Исти предлаже да се у будуће у монашки чин примају само они, који су гимназију с матуром и богословију свршили. — Упутити епарх. консисторији.

Бр. 72. Исти предлаже да се ревно свештенство новчано хонорира из фонда, који би се на то основати имао. — Упутити епарх. админ. одбору.

73. Исти предлаже да се редуцира дијецеза будимска и бачка. — Препоручити српском народном црквеном сабору.

Бр, 74. Исти предлаже, да се кондуите свештеника од окр. прота састављене, имају достављати, установити се имајућим зборовима свештеничким. — Епархиској консисторији с препоруком.

Бр. 75. Исти предлаже, нека би се порадило, да протопресвитери редовно посјећују школе, и о катихизацији извјештаје подносе консисторији. — Оставити in suspenso.

Бр. 76. Исти предлаже, да се издавање другог примјерка матица парохијалних политичкој власти докине, или ако то не буде могуће, да држава о свом трошку дотичне табаке набавља. — Упутити епар. консисторији.

Бр. 77. Исти предлаже, да се црквени лист један за нашу јерархију час пре подигне.

Г. епископ предлаже, нека се сабор умоли, да у буџет просветни уврсти једну извјестну суму за црквени лист. — Пошто члан Опачић пристаде уз предлог господина епископа, — прима се предлог г. епископа.

Бр. 78. Исти предлаже нека би скупштина порадила: да се сабор и синод заузму, да се црква српска у Далмацији из подручија Буковинске митрополије истргне, и нашој митрополији присаједини. — Препоручити саборском одбору.

Бр. 79. Члан Пајић предлаже. да уз протопресвитера по годишњој визитацији иде и један члан епарх. админ, одбора ради прегледања рачуна и записника опћинских. Епарх. конзисторији и односно админ. одбору на употребљење.

Бр. 80. Одбор за уређење парохија и протопресвитерата предлаже: позвати епарх. админ, одбор, да у свом делокругу по потреби и интересу цркве, уређење парохија, ће се потреба укаже, изврши, а окружење протопресвитерата сабору поднесе. — Прима се.

Бр. 81. Члан Машић предлаже нека славна скупштина својим закључком изволи Његовом Високопреосвећенству г. епископу Теофану изразити у записнику потпуно задовољство, што је епарх, скупштину изволио сазвати, као и повјерење своје на оном родољубивом руковођењу савјетовања јој, којим је ову најмилију српско-народну аутономну институцију највећом готовости предусрео, с жељом, да ово хармонично расположење међу г. дијецезаном и епарх. скупштином и у будуће остане. — Прима се предлог једногласно уз бурно „живио наш владика.“

Бр. 82. Исти предлаже нека славна скупштина закључком својим изволи подпредсједнику епарх. скупштине г. проти Беговићу изралити подпуно задовољство, што је у сједницама, у којима је вршио дужност предсједникову родољубивим руковањем скупштинског савјетовања уздигао се на високо становиште интереса цијеле епархије горњо-карловачке, као и на постојаној вољи и труду у том смјеру одати му признање. — Прима се једногласно са „живио подпредсједник Беговић.“

Бр. 83. Члан Опачић предлаже, да скупштина изрази своје признање на труду биљежницима својим. — Прима се предлог једногласно са „живили наши биљежници.“

Предсједник закључује скупштинска савјетовања у 6 сати по подне.

Изјава црногорске владе.

У 152. броју овога листа јавили смо да је „Глас Црногорца“ донео изјаву црногорске владе Европи и то на адресу европске штампе и саопштили смо исту у изводу. Како нам је сад приспео дотични број „Гласа Црногорца“ саопштавамо ту историјско важну изјаву дословно. Изјава гласи:

Штампа јевропска у опште сматра још и дан данашњи, при свијем доказима о противном потраживања народна и узаврелост међу Арбанасима као главни извор тешкоћа постојећих између Турске и Црне Горе.

Истина, држи се такође да и сплетке портине и околине султанове много к томе доприносе, но још не може да се одлучно и отворено призна, да од почетка тешкоћа постојећих па до овога часа потраживања арбанашка нијесу ништа друго била него један извјет, да прави чвор питања не ваља тражити у Скадру него у Цариграду и да га ту ваља расплести или пресећи.

Јевропа можда још држи да је Порта сломљена или немоћна наспрам мјестнијех појава, јер Јевропа не може себи да претстави да једна сила, коју је она примила у своје коло, може играти игру тако неприличну, презирући сва начела међународног права, свој продавања образованијех народа.

Потписати један уговор с тврдом одлуком да се не изврши, такво политично схватање не би се могло допустити по духу јевропском и на земљишту Јевропе, којем законито припада и Турска од уговора паришког.

Ово стање јавнога мишљења, које је давало разлог устезању и оправдавало попустљивост, чим је Јевропа идући од уступке до уступке, мислила да ће моћи постићи, да се изгладе мјесне остроте, да се мирним начином ријеше тешкоће штедећи и права која потјечу из уговора и осетљивости народне, то је такође била једна од главнијех тешкоћа у положају владе књажевске.

Црна Гора, навикнута изодавно на овај поступак свога сусједа а познајући добро нарав арбанашку, није могла бити у обмани још од почетка ове ствари. Она 'је знала на чем је и спознала је игру портину још прије но што су тешкоће које су за тијем изазвале интервенцију Јевропе изопачиле се у непријатељство на измаку прошле године. Питање о предаји Подгорице Црној Гори, од којега се такође хтјело правити предмет истијех мистификација и које је пресјечено без икаквог догађаја једино благодарећи пријетњи Русије, чија се војска тада налазила у Једрене, нама је дало мјерило за оно што могосмо очекивати од потоњијех преговора с Портом.

Ми већ тада знадосмо, да без силе никад се не може доћи до права у спору с Портом.

У том убјеђењу живјела је Црна Гора до потоњег часа и није ни најмање била зачуђена, кад је заповједник њене војске на граници баш у оном часу кад је војска требала да пође на Уцињ кооперишући са демонстрацијом морском, примио од Риза паше нотификацију која је равна објави рата, сада већ не више рата између нас и Арбанаса, на које смо ми позвани били да им заједно са сједињеном флотом сломијемо трошни отпор, него баш лијепо званичнога рата између Турске и Црне Горе.

(Свршиће се.)

Босна и Херцеговина.

Земаљска финансијска управа за Босну и Херцеговину разаслала је свим финансијским и порезним надзорништвима, порезним, царинским и шумарским званима ову окружницу:

Као што је земаљска влада 14. (26.) августа 1880. бр. 19,503. јавила, високо царско и краљевско заједничко министарство дозволило је указом својим од 30. јула (11. авг.) 1880. бр. 5429. — Б. Х., да се насељеницима по тим земљама државним путем ови услови даду:

1. Свака породица добија према мери своје радне снаге извесни комад земље од празног државног добра, а) да гради дом за становање и стаје или зграде за пољско-привредни узгредни посао, б) за њиве и ливаде, и в) ако је нужно, за пашњаке (у насељеничким општинама могла би цела општина скупа имати један пашњак). Земља ће се насељеницима тако у својину предати, да се после неколико година, које ће влада предложити, има почети у извесним оброцима отплаћивати садашња процењена вредност. За тачно плаћање оброка стоји земља у залогу. Није нужно, бесплатно предавати државне земље, по што се садашња процењена вредност прима за куповну цену, која је од производне земље и онако најмања, те не ће насељеницима тешко пасти. Пашњаци се не морају куповати, него ће се после извесног броја година почети плаћати умерен порез.

2. Свака породица добија дрва за грађење под 1. поменутих зграда бесплатно по мери, која се одређује према броју душа.

3. Насељеничке општине добијају на исти начин дрво за грађење цркве и школе.

4. За десет година од дана насељења насељеници су слободни од свију државних пореза и од оних, које би на зграде и земље под 1. наведене требали плаћити, ако тј. на дотичну земљу није порез био порезан још пре насељења.

5. Ако насељеници узводе какву узгредну радњу или друго што, на што би по одредбама заличну доходарину требало порез ударити, рачунаће им се за десет година од дана њиховог насељења 3000 гроша у доходак, на који се не плаћа порез. Ослобођење од пореза губи се, како се насеобина продa особама, које се не досељавају у земљу; ослобођење дакле важи само за праве насељенике.

(Очевидно је, на што земаљска влада иде горњом уредбом. Она хоће да српски живаљ у Босни и Херцеговини туђинским прореди и да се овим последњим послужи као мостом, преко кога би из окупациј лакше прешла у анексију. Да благо ли си га српском народу тамошњем, кад се по Босни поносној и јуначкој земљи Херцеговој стану башкарити туђинци, који из бела света дођу тамо са „пинтлом“ на леђи. И тима влада чини сваку олакшицу. А шта је с народом по Босни и Херцеговини? Шта ли с његовим аграрним и другим приликама или, у право, неприликама? Није ли пред окупацију обећавано, да ће „окупачима“ прва брига бити: уређење економних одношаја и питања? — У.)

ДОПИСИ.

Босанска Посавина 28. септембра. Ми се бедна ваша браћа босански Срби нисмо научили уживати благодети слободе, али ју можемо појмити, па с тога за истом и чевнемо.

Ова нас чежња још већма мори, кад видимо слободу у њеноме правоме облику, што се огледа у братској нам Бугарској.

За ове две године у Бугарској видимо како се слобода појављује у њеном божанственом облику, видимо како се подижу школе, како се народ просвешћује, корачајући своме напредку џиновским корацима, јер без народне просвете нема народног напретка, а без народне слободе нема народне просвете.

Зато узимамо за пример братску нам слободну Бугарску, а не коју другу напредну државу, што су друге напредне државе у дужем времену развијале се, а братска нам Бугарска беше једне судбине са нама и стајасмо на једном ступњу развитка у робству до берлинског конгреса, па онда далеко коракну, а ми остадосмо.

Остадосмо у мраку, остадосмо назадни, као да за нас није ни било човечанског гласа на европском вијећу, где се делила судбина народа европске Турске.

После извршене окупације и ако Турци више своју вољу врше посредно, мучки, и ако су остали исти терети, да ми немамо никаква права према Турцима, и ако се даје неправедно трећина, све је ушло бар у неку форму, престали су до душе зверски лични нападаји турски на нас, — дакле има личне слободе више него што је пре било.

Има личне слободе такове, да могу са својом личношћу шта хоћу, али је овакова слобода као лисичи сир у води при облеску месеца, јер јавног народњег права и слободе нема.

На место просветних завода умножавају се заводи деморализације по крчмама, гди кварежи узима маха и другим кућама разврата.

Народу до јуче тако рећи робскоме недати никакве корисне наставе, а пустити га, да се ваља у блату кварежа значи толико, колико ићи на његову пропаст што би могао само непријатељ једног народа учинити.

Само непријатељска тенденција може бити такова, да једном народу даде слободу разврат-ног живота, како ће лакше заборавити на себе и своје.

На место носиоца просвете и права народњег нагрнуле су у нашу бедну домовину деморалиноване личности, које шире свој кварежи по овоме наивноме народу.

Не само да смо заостали без напретка просветног, већ шта више нису отворене ни оне школе, које су због немира биле затворене и попаљене, а да је шта чињено о установама и подигнућу већих завода нема ни спомена.

Може нам ко рећи, да није забрањено, да се школе подижу, па што народ неће или неможе, то му није нико крив.

Такав разлог никако не може имати места, јер у најслободнијим и најизображенијим државама неби се могло ни корачити к напредку без икакве организације и администрације.

Једном речи, без народне слободе не може бити ни народне просвете па с тога остаје нам само да јадикујемо и чевнемо за просветом, правдом и слободом, гледајући известну своју пропаст, ако останемо и даље пасторчад онима, који деле срећу народима и који су и нама ово подарили што трпимо, јер без јавног народњег права нема нам спаса.

*** **Панчево** 1. октобра. (Српска читаоница. Пред избор варош. репрезентанције. Књижевна новост.) Прошле недеље (28 п. с.) беше заказана ванредна скупштина српске читаонице. Предмет, о ком би се на ванредној скупштини говорити имало, беше: „Питање опстанка српске читаонице“. Дођосмо дакле да се запитамо, е да ли ће читаоница српска у Панчеву и на даље моћи опстати — или ће је нестати. Чланови читаонице не искупише се у оноликом броју, колики би довољан био, да се скупштина може отворити, па и правовљани закључци донети. Седнице није било — и тако је то веома важно питање одгођено — а тиме и читаоници нашој живовање у неколико продужено. Ако буде до тог дошло, да се српска читаоница у Панчеву развићи мора, онда је то жалостан знак толико хваљене наше будне свести Што буде решено, биће слободан јавити вам.

Дан по дан, па ће ево и ова година да прође, а на врати нам је избор варошке репрезентанције за горњу варош. Питање настаје хоћемо ли се и од селе придржавати пасивитета или не. Хоћемо ли се братски договорити у погледу те ствари, или ће мо и на даље пустити да нам капу крои онај, који неби требао. О овој ствари, проговорићемо другом приликом коју више.

Данас нам дође до руке позив на претплату „народне библиотеке браће Јовановића“.

Ова књижевна новост, ово дивно и огромно подужеће честите и вредне књижаре и накладе браће Јовановића, зарадоваће без сумње сваког правог родољуба и пријатеља српске речи и књиге.

Одавна се у нашој нејакој књижевности, наглашавала потреба и нужда, да се оснују и по нашем народу, као што то код образованих народа бива, — путеви духовно-моралног дотицаја, путеви просвете и образовања, који воде од огњишта учености, од сваког ваљаног писца и уметника, до сваке палате и колибе у народу нашем. И заистину само би тим путем, путем оснивања образованости и просвете, а посредством добрих и корисних књига, које би до руку самог народа дошле — синуло сунце умења и образовања нашем сиротом и несретном народу. Ширењем добрих и корисних књига по народу, видали би ми школе при свакој кући куда оне допиру, јер књига је осим школе врло важно сретство за наставу и образовање. Књига је она дивна сила од васпитања и образовања, и малог и великог, и старог и младог што читати уме.

Далеко би нас одвело да овом приликом завирујемо на врата књижевности наше, да загледамо каква нам беше досадања књижевна радња наша, то верно огледало стања просвете и образованости наше.

Намера нам је само, да овом приликом, саопштимо српском свету, ову књижевну новост, ово дивно и огромно подужеће, вредне и честите књижаре и накладе браће Јовановића, која је прегла, те нашла пута и начина, којим ће најбоља књига доћи у руке самом народу, не правећи у том разлике у узрасту и сталежу. Народна библиотека доносиће најбоље књижевне производе српских старијих и новијих писаца; али се ипак неје ограничила па књижевно поље нашег народа, већ је пошла у градине осталих народа и њихових књижевности, а особито сестринских, да оданде побере и пресади племените биљке, које је сунце просвете у бољим и поспешнијим околностима прије и боље развило нег у нас. Народна библиотека, биће заиста права домаћа књижница, у којој ће сваки син и свака српска кћи нашег народа моћи наћи за себе добро и корисно читање. У њој ће бити заступљене песме лирске и епске, приповетке, романи и историјска дела; а нарочито нар. библиотека, прикупиће нам оно драго камење наше лепе књижевности — које растурено лежи по дојакошњим периодичним листовима нашим.

Наклада књижаре браће Јовановића, која је заиста својим дојакошњим радом у истини оправдала своје лепо име и положај, као наклада народна — постарала се је и удесила је, том тако огромном подужећу тако малену цену, да би свака српска кућа лакшим путем до нар. библиотеке доћи могла.

„Нар. библиотека“ излазиће у свескама до 64 стр. на колу 16-ине, читком штампом и лепом хартијом. Свеске ће излазити у року од 14. дана, и стајаће свака свеска 16 нов. При том нико неје обвезан, да мора све свеске куповати. Све пак свеске, којих ће 24 на годину бити коштују 3 ф. 50 н. Прва је свеска готова и доноси „Даворје“ Ј. С. Поповића.

Наклада је учинила све што јој је могуће било; она нам је у нар. библиотеци прикупила духовна чеда наших најбољих писаца, увела их је у праведну народну награду под своје окриље да их негује и води — а до српског света стоји да се сети важности и задатка српске књиге, као сретства сваког напредка моралног па и материјалног, те да у својој кући отвори широм врата — тако корисној и лепој књизи.

Нови Сад 6. окт. Некадашња шаљивчина наших народних позоришта Никола Рашић, који је већ по природи својој имао тако ванредна дара за приказивање улога од ниже комичне врсте, да је многима натерао сузе на очи — свршио је на веки своје глумовање! Путујући из Руме дође у Нови Сад и ту одседне у гостионицу „код црнога коња“. Цело је вече био весео и шалио се. Ноћу му позли и док је доктор дошао, он је већ био преминуо, ударила га капља!

Тело покојног шаљивчине пренесено је у варошку болницу, одакле ће се сутра у уторак 7. (19.) октобра о. г. после подне у 3 сах. сахранити. Милостива срца честитих новосађана притекла су на позив управног одбора позоришног добровољним прилозима у помоћ, да се покојник пристојно сарани. Телеграфисано је и брату покојниковом у Земун. Вечан му спомен.

НОВИЈЕ.

— Јуче, у понедељак требао је у Загребу па универзитету бити отворен курс за учење мађарског језика. Из Загреба су јавили, да се поводом тога надају изгредима. Осим 18 њих финансијских чиновника, који су ишли и у давидову школу, није се ни један ученик уписао у мађарски курс, а скоро сви су се демостративно уписали у курс за руски језик, што га је отворио професор Целестин.

— У седници загребачког сабора 4. о. м. одговорио Живковић на интерпелацију о помађаривању хрватског домобранства. Одговор му је са 19 против 17 гласова одбачен.

— У Призрену напале харамије на Аустро-угарског хонорарног драгомана у његову стану и убиле га за једно са женом му. У след тога Аустро-угарска влада упутила свог тамошњег консула, Валтхарта, да из Призрена оде у Приштину и стави се под заштиту косовског валије. Вели се, да је повод злочину крађа. Порта телеграфски наручила, да се злочинци енерџички прогоне.

— „Аж. Ав“. телеграфишу из Баошића, да је Божа Петровић с кнежевом гардом и многим редовним војницима 3. о. м. у Ульцињ ушао. (Вид. наше телеграме с Цетиња. — У.)

— Из Цариграда јављају, да ће Порта одмах неодложно гледати да изведе реформе у Јерменској на основу предлога, што их је Бакер паша поднео. Тога ради именоваће две комисије, једну у Цариграду, која ће се теоретски занимати реформама, другу, која ће их на лицу места извести.

— Француско министарско веће, што је 2. о. м. под гревијевим председништвом држано, одредило је муниципске изборе на 4. јануар идуће године, састанак коморе на 9. новембар по рим. кал.

— 4. о. м. извршени су по свој Француској мартовски декрети против кармелитских конгрегација. Власти су морале силом отворити заводе им. Кармелити изјавише, да уз протест уступају испред силе.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

КЊИЖАРА ЛУКЕ ЈОЦИЋА И ДРУГА
У НОВОМ САДУ.

Јављамо пошт. публици, да смо од велеуваженог књижевника српског **Дра ЈОВАНА СУБОТИЋА** прекупили сва његова до сада изашла дела, те да су ова постала нашом књижарском својином, и ми их **са ликом пишчевим** продајемо по овој цени:

1. **Песме лирске,** 80 н.
2. **Песме драмске („Звонимир“ и „Прехвала“)** 80 н.
3. **„Милош Обилић“ и „Бодин“**, 80 н.
4. **„Краљица Јакинта,“ „Сан на јави“, „Крст и круна,“ „Ситније драмске песме“**, 80 н.
5. **Приповетке: „Црни Мијаило“, „Художници“, „Краљевски састанак у Вишеграду“, „Крстоносци“**, 80 н.
6. **„Крст и круна“** (засебно) 20 н.
7. **„Црни Мијаило“, „Художници“, и „Краљевски састанак у Вишеграду“** (засебно), 40 н.
8. **„Крстоносци“** (засебно), 40 н.

☛ Ко паручи ових књига у вредности 4 фор. за готово, добива 25 проц. рабата у књигама било чијег издања.

Књижара Луке Јоцића и др.
у Новом Саду.

Извишао је

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ
уређује га
А. ХАЏИЋ.
књига 123.

Преглед. I. Основа лепоте у свету с особитим обзиром на српске народне песме. Написае др. Лава Костић. (Наставак.) II. Невеста Љутица Богдона. Спев Милорода П. Шапчанина. III. Матица Српска. Треће доба. (1843—1848). У спомен матичине педесетогодишњице пише А. Хаџић. (Наставак.) IV. Мађеха. Студија из нашего друштва. Од дра Милана Јовановића. V. Два прилога из г. 1727, за повесницу српског народа. VI. О намастиру Марчи. (По архивним изворима.) Од Ђорђа Рајковића. VII. Књижевност: Приповетке Милорада П. Шапчанина. Трећа књига. Оцена Милана Савића. VII. Матица Српска: Главна скупштина 18. (30.) августа 1877. Имевик „Матице Српске“ за годину 1877—8: (Часници, питомачко надворништво у Будим-Пешти, управни одбор, књижевни одбор, списак свих питомаца под управом „Матице Српске“).

Курс бечке берзе 6. (18.) окт.

Сребро	—.—
Ц. кр. дукати	5.64
Наполеондори	9.40
Немачке марке	58.15

ПОЗИВ
НА
ВЕЧЕРЊУ ЗАБАВУ СА ИГРАНКОМ,
која ће се одржати у Новоме Саду у просторијама српске читаонице у **четвртак 9. (21.) октобра т. г.**

уз суделовање војничке градске капеле, на коју се овим учтиво позивају гг. чланови и њихови гости.

Женске се умољавају учтиво, да изволе доћи у кућевном оделу.

Ову забаву приређује по закључку читаоничког одбора угоститељ читаонички.

Почетак је у 8 сахата.

За многобројну посету учтиво моли

Ј. Смолницки
угоститељ.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Од стране управног одбора за заједничко руковање ритских земаља, које су у поседу 14 шајкашких општина, овим се до општег знања ставља, да ће се у каћеском и ковиљском риту 700 јутара ораће земље, способне за јесењи усев, и 300 јутара ледине за бостане, 25. октобра 1880 и сљедећих дана, свагда у 9 сахата пре подне, на лицу места, путем јавне дражбе, за готов новац, на годину дана под закуп издавати. Дражба ће се отпочети 25. т. м. под Каћом и продужити идући Ковиљу.

Лицитанти нека се нађу на лицу места, где ће и ближа условија сазнати.

У Тителу 12. октобра 1880.

А. Јовановић, с. р. тајник. — **Сава Станојевић** с. р. председник.

2—3

Практикант
из добре куће, који зна српски и немачки, може одма у мојој радњи места добити.

Београд, 28. септембра 1880.

В. Василијевић
агент.

2—3

За нирнберску галантеријску радњу
потребујемо једног млађег спомоћника — који је добар детајлиста. — **Ступање је одма.**

Нови Сад 16. септ. 1880.

БРАЋА М, ПОПОВИЋИ
код црвене руже.

2—3

КУЋУ мају у Стари Бановци под бројем 43. у најбољем реду одржана, тврдим материјалом зидана, црепом све покривено. Састоји се 1 бирцувем, 5 соба, кујна, гонк стаклени, 1 штала, 1 шупа, подрум, амбар, авлија платном овидана, башта ограђена, продајем из слободне руке.

3—3 **Андрија Шкондрић.**

ЛИВАДУ мају 5 минута далеко од Крагујевца од 60 коса траве дајем на поле да се разоре. Земља је од првог квалитета, добра за сваки усев, особито за бостан, а близу илијне воде, камо млого света недељом у шетњу иде. Молим пријатеље своје, да ми ког вредног Бачванина или Банаћанина упути, даћу му земљу на више година.

Вуле Паштрмац,
професор.

3—3

Шпецерајска, гвожђарска и мешовита трговина
МИЛИСАВА ПЛАВШИЋА
у Илоку

потребује једног солидног од млађи помоћника, који може одма ступити. 3—3

Помодна, манупфактурна и нирнбершка радња
ПАЈЕ МОМИРОВИЋА У ВРШЦУ

потребује два добра старија спомоћника, који су српском, немачком и мађарском језику вични, и који могу одма ступити. 3—3

Нек нам буде дозвољено, да високопоштоване госпође домаћице учинимо пажљивима на велику штедњу, која се у томе састоји, да се поред праве кафе

КАФА ОД СМОКАВА

кува. Тиме се две користи постигну; 1) кафа добија пријатан укус; 2) цела ствар много јефтиније стане. Тако дакле препоручујемо нашу **кафу од смокава.**

Са 100 фор. јемчимо, да је наш еспап истинит и чист. 105—200

Почем се наш еспап од других подражава; то обраћамо пажњу на наш заштитни жиг. Кафа наша од смокава добија се у белим завитцима са златним натписом. Кафу ову од смокве произвађа творница

Viktor Schmidt & Söhne
у Бечу Wieden, Aleegasse Nr. 48.

Главно стовариште у Новоме Саду у трговини: код **Емериха Дицгена и Браће Вагнера.** У Н. Паланки код **Нађ Деже.** Ј. Фриша G. Bienert у Вршцу. Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави. А. Бошковић и синови Панчево. Адалберт Шверер у Филипови.

SCHUTZ-MARKE S&S REEL

БОНБОНИ
од
БОКВИЦЕ

за прса, од кашља, од промуклости, од слуза (Schleim), од тако званог магарећег кашља код деце (Keuchhusten.) Такођер против бола у плући и прсима.

Боквица је биљка, коју је бог створио за лек и спасење болујућег човечанства. Биљка ова има у себи ту силу, да лечи грпобољу и душник. Што се тиче нашег производа, јамчимо, да се у овим бонбонима налази чиста смеса од шећера и од сока од боквице. Чинимо пажљивим на наш заштитни жиг (Schutzmarke.)

Victor Schmidt & Söhne

Боквични бонбони по цени од 30 кр. кутвјица могу се добити код:

k. k. Landesbef. Fabrikanten, Wien, Wieden, Aleegasse 48.

У Н. Саду: код гг. **Г. Плавшића, Е. Дицгена**; браће **Вагнера, Д. Коде; Л. Ц. Јунгингера** у Петроварадину, **Мих. Ритер** Перјамош (Банат.) Х. А. Волтман, Н. Ђуришић у Руми, Ђ. Петровић Ириг, Јос. Бах у Земуну. Л. С. Месаровић Осек, Ј. Фриша у Вршцу, Опште аустро-угарско чиновничко друштво за потрошарину у Оршави. В. Стефановић Бела Црква. В. Лазаревић Сурчин. Rud. Reich, B. Pipel, Verőce, Г. Еленер Варјаш.

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић.

Српска народна задружна штампарија.